

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 2Co/973/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7814203775
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Slávka Maruščáková
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2016:7814203775.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Slávky Maruščákovvej a členov senátu JUDr. Vladimíra Hriba, PhD. a JUDr. Janky Kočišovej v právnej veci žalobcu: CD J. s.r.o., M. věžňů XXXX/XX, C. B., XXX XX M. 1, R. republika, IČO: XXX XX XXX, právne zastúpeného Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Bratislava, Grösslingova 4, IČO: 36 864 421, proti žalovanému: X. T., nar. X.X.XXXX, R.. armády XXX, XXX XX M., v konaní o zaplatenie pohľadávky 539,- eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Rožňava zo dňa 5.8.2014, č.k. 9C/95/2014-29 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom žalobu o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne zo sumy 539,- eur od 20.12.2010 do 28.03.2011, čomu zodpovedá suma 133,40 eur, zo sumy 519,- eur od 29.03.2011 do 01.05.2011, čomu zodpovedá suma 44,12 eur, zo sumy 486,- eur od 02.05.2011 do 18.05.2011, čomu zodpovedá suma 20,66 eur, zo sumy 453,- eur od 19.05.2011 do 20.06.2011, čomu zodpovedá suma 37,37 eur, zo sumy 420,- eur od 21.06.2011 do 18.07.2011, čomu zodpovedá suma 29,40 eur, zo sumy 387,- eur od 19.07.2011 do 18.08.2011, čomu zodpovedá suma 29,99 eur, zo sumy 354,- eur od 19.08.2011 do 19.09.2011, čomu zodpovedá suma 28,32 eur, zo sumy 321,- eur od 20.09.2011 do 18.10.2011, čomu zodpovedá suma 23,27 eur, zo sumy 288,- eur od 19.10.2011 do 18.01.2012, čomu zodpovedá suma 66,24 eur, zo sumy 255,- eur od 19.01.2012 do 20.02.2012, čomu zodpovedá suma 21,04 eur, zo sumy 222,- eur od 21.02.2012 do 22.04.2012, čomu zodpovedá suma 34,41 eur, zo sumy 189,- eur od 23.04.2012 do 17.05.2012, čomu zodpovedá suma 11,81 eur, zo sumy 156,- eur od 18.05.2012 do 04.06.2012, čomu zodpovedá suma 7,02 eur, 6 % ročného úroku zo zmenkovej sumy 539,- eur od 07.03.2011 do 28.03.2011, čomu zodpovedá suma 2,04 eur, zo sumy 519,- eur od 29.03.2011 do 01.05.2011, čomu zodpovedá suma 2,90 eur, zo sumy 486,- eur od 02.05.2011 do 18.05.2011, čomu zodpovedá suma 1,36 eur, zo sumy 453,- eur od 19.05.2011 do 20.06.2011, čomu zodpovedá suma 2,46 eur, zo sumy 420,- eur od 21.06.2011 do 18.07.2011, čomu zodpovedá suma 1,93 eur, zo sumy 387,- eur od 19.07.2011 do 18.08.2011, čomu zodpovedá suma 1,97 eur, zo sumy 354,- eur od 19.08.2011 do 19.09.2011, čomu zodpovedá suma 1,86 eur, zo sumy 321,- eur od 20.09.2011 do 18.10.2011, čomu zodpovedá suma 1,53 eur, zo sumy 288,- eur od 19.10.2011 do 18.01.2012, čomu zodpovedá suma 4,36 eur, zo sumy 255,- eur od 19.01.2012 do 20.02.2012, čomu zodpovedá suma 1,38 eur, zo sumy 222,- eur od 21.02.2012 do 22.04.2012, čomu zodpovedá suma 2,26 eur, zo sumy 189,- eur od 23.04.2012 do 17.05.2012, čomu zodpovedá suma 0,78 eur, zo sumy 156,- eur od 18.05.2012 do 04.06.2012, čomu zodpovedá suma 0,46 eur a zmenkovej odmeny vo výške 1/3 % zmenkovej sumy, teda 1,80 eur zamietol. Zároveň vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Rozhodol tak o návrhu na uplatnenie pohľadávky v zmysle čl. 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len Nariadenie), ktorým sa žalobca domáhal od žalovaného zaplatenia vyššie uvedených súm.

Z predloženej zmenky zistil, že bola žalobcom vystavená v Rožňave s dátumom vystavenia, t.j. 23.11.2009 na sumu 539,00 eur a zmenkový úrok bol dojednaný na 0,25% denne od 20.10.2010. Zmenka bola vystavená v Rožňave a spoločnosť M. s.r.o. ako pôvodný veriteľ previedla zmenku indosamentom (rubopisom) na žalobcu, o čom bol na druhej strane zmenky vykonaný písomný zápis. Tým sa stal majiteľom zmenky žalobca. Zmenka obsahovala všetky zákonom predpokladané náležitosti vyplývajúce z ust. § 75 zák. č. 191/1950 Sb. o vlastnej zmenke.

Súd prvého stupňa uviedol, že v súvislosti s indosovaním zmenky došlo k situácii, kedy pôvodná zmenka stratila charakter zabezpečovacej zmenky a stala sa zmenkou na platenie. Zároveň konštatoval, že nebolo preukázané, že by žalovaný od vystavenia zmenky ani po jej indosovaní vzniesol nejaké námietky. Dospel k záveru, že žalobcom predložená zmenka je zmenkou na videnie a táto je splatná pri predložení, pričom za predloženie zmenky na platenie sa všeobecne uznáva aj jej uplatnenie na súde.

V zmysle § 5 ods. 1 zák. č. 191/1950 Sb., vystaviteľ zmenky ustanovil zúrokovanie zmenkovej sumy a úroková miera bola uvedená sadzbou 0,25 % denne, t.j. 91,25 % ročne. Konštatoval, že zmenkový zákon výšku úrokovej miery neupravuje a jej určenie ponecháva na vystaviteľa. Rovnako neupravuje koniec lehoty na úročenie, preto ak nie je v úrokovej doložke koniec úročenia stanovený, zmenková suma sa úročí až do splatnosti zmenky, keďže od splatnosti až do zaplatenia dlhu preberá uhradzovaciu funkciu postihový úrok 6% úrok.

V prípade, že zmenkový zákon, ako osobitný predpis, neobsahuje inú úpravu, platnosť právnych úkonov, t.j. jednotlivých zápisov na zmenke sa spravuje všeobecnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka o právnych úkonoch. Pri posudzovaní úrokovej miery v úrokovej doložke na zmenke, je preto potrebné vychádzať z ust. § 39 Občianskeho zákonníka a skúmať, či pre neprimeranú výšku úroku nie je právny úkon pre rozpor s dobrými mravmi neplatný. Zmenkový úrok plní funkciu odmeny za poskytnuté peňažné prostriedky, preto jeho výška musí zodpovedať danému účelu. Za primeranú odplatu za poskytnutie peňažných prostriedkov však nie je možné považovať ročný úrok, ktorý sa v podstate rovná dlžnej istine, alebo ju prevyšuje. V čase vystavenia zmenky boli úrokové sadzby uplatňované bankami pri spotrebiteľských a ostatných úveroch pre domácnosť nižšie ako 14% ročne, ktorú sadzbu dohodnutý zmenkový úrok vo výške 91,25 % ročne viacnásobne prevyšuje. Z uvedeného dôvodu súd úrokovú doložku na zmenke považoval za neplatnú pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka, preto žalobu zamietol.

Pokiaľ ide o žalobcom žiadaný 6% ročný úrok (zo súm ako je uvedené vyššie) a žiadanú zmenkovú odmenu vo výške 1/3 zmenkovej sumy aj v tejto časti žalobu zamietol, nakoľko žalovaný okrem zmenkovej sumy 539,- eur zaplatil aj 99,- eur na úhradu úrokov, čím súd považoval dlh z titulu 6% úrok z omeškania zo zmenkovej sumy a z titulu žiadanej zmenkovej odmeny za uhradený.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že žalobca na ich náhradu ako neúspešný účastník nemá právo a žalovaný si náhradu trov neuplatnil.

Proti rozsudku - podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, a to z dôvodov uvedených v § 205 ods. 2 písm. a) v spojení s § 221 ods. 1 písm. f), písm. b) a písm. c), O.s.p..

Odvolateľ nesúhlasí so záverom súdu prvého stupňa, že dohodnutý zmenkový úrok je v rozpore s dobrými mravmi. V tejto súvislosti zdôraznil skutočnosť, že zmenku vystavil žalovaný, túto dobrovoľne podpísal a išlo o prejav jeho slobodnej vôle. Sadzba zmenkového úroku napísaná na zmenke mu bola známa v čase vystavenia zmenky, s takouto sadzbou jednoznačne súhlasil. Zároveň zdôraznil nespornosť záväzku za zmenku zaplatiť a táto nespornosť sa nepochybne vzťahuje na celý záväzok obsiahnutý na zmenke vrátane zmenkového úroku, ktorý má byť priznaný o to viac, ak žalovaný námietky voči uplatnenej zmenke neformuloval.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti, s poukazom na rozhodnutia iných okresných súdov, ktoré priznali žalobcovi nárok v plnom rozsahu, navrhol zmeniť rozsudok tak, aby bolo návrhu rozsahu vyhovené.

Žalovaný sa k odvolaniu nevyjadril.

Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) prejednal odvolanie v medziach daných § 212 ods. 1,3 O.s.p. bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p. - v ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť bez nariadenia pojednávania) a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 28.6.2016 o 10.05 hod. v pojednávacej miestnosti č.dv. 227/II. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v súlade s ust. § 156 ods. 1,3 O.s.p..

V prvom rade sa odvolací súd zaoberal skutočnosťou, či dôvody uvádzané odvolateľom sú prípustnými dôvodmi pre podanie odvolania v zmysle § 205 ods. 2 O.s.p.. Odvolateľ ako odvolací dôvod uvádza dôvod uvedený v § 205 ods. 2 písm. a) v spojení s § 221 ods. 1 písm. f), t.j. že sa mu ako účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom; písm. b), t.j. že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a písm. f), t.j. že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Ide o prípustné odvolacie dôvody, preto odvolací súd odvolanie meritórne prejednal. Po jeho prejednaní dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Súd prvého stupňa na zistený skutkový stav aplikoval ustanovenia správnych právnych predpisov a tieto aj správne vyložil, pričom nebola zistená žiadna vada, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, preto odvolací súd rozsudok v napadnutej časti ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Správne, podrobné, presvedčivé a zákonom zodpovedajúce sú aj dôvody rozsudku v napadnutej časti, s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil a na tieto odkazuje (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Odvolací súd sa stotožňuje so závermi súdu prvého stupňa o neplatnosti dojednania zmenkového úroku z dôvodov, ako ich uviedol súd prvého stupňa.

K zdôrazneniu správnosti napadnutého rozhodnutia a k odvolacím námietkam odvolací súd udáva:

Dňa 20.10.2015 prijalo občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu SR a obchodnoprávne kolégium Najvyššieho súdu SR spoločné stanovisko súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov s uplatneným právom zo zmenky vo vzťahu ochrany spotrebiteľa v nasledujúcom znení:

I. Ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doložil zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že:

1. Pokiaľ z akýkoľvek okolností z prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou, či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offo povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ;

2. Pokiaľ súd nevzhladne žiadnu nekalosť, či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok zohľadňujúcich ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.

II. Ak je vystaviteľom spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

III. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, a ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.

Stanovisko je uvedené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 8/2015 pod č. 93.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že súd môže aj v prípade, ak nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky, preskúmať a posúdiť nárok na uplatnený zmenkový úrok, či tento nie je uplatnený v rozpore s dobrými mravmi vzhľadom na jeho výšku, teda platnosť dohody o zmenkovom úroku súd skúma ex offo. Má právo a povinnosť vyhodnotiť, či dohodnutý úrok je primeraný a ak túto podmienku nespĺňa, návrh v časti úroku zamietnuť.

Neplatný je právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom (§ 39 OZ).

Ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo, nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu.

Zmenkový úrok, rovnako ako úroky dohodnuté pri poskytovaní pôžičky alebo úveru predstavujú odmenu za poskytnuté peňažné prostriedky, preto jeho výška musí zodpovedať danému účelu.

Zmenkový zákon ako osobitný predpis a ani Občiansky zákonník ako všeobecný predpis nestanovia, do akej výšky je možné dojednať zmenkový úrok. Je teda predmetom voľného zmluvného dojednania účastníkov zmenkového vzťahu. Uvedené ale neznamená, že by sa na túto dohodu nevzťahovalo ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého výkon práv a povinností vyplývajúci z občianskoprávných vzťahov nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Neprimerané vysoké úroky (vrátane zmenkového úroku) dojednané pri peňažnej pôžičke alebo úvere, sú všeobecne považované za odporujúce uznávaným pravidlám správania a vzájomným vzťahom medzi ľuďmi a mravným princípom spoločenského poriadku a teda sú v rozpore s dobrými mravmi. V súlade s dobrými mravmi je len také konanie veriteľa, ktorý sa pri peňažnej pôžičke uspokojí bez ohľadu na to, v akej situácii sa nachádza dlžník, s primeranou výškou odplaty (odmeny), za užívanie požičanej istiny a ktorý svoje voľné peňažné prostriedky mieni zhodnotiť obvyklým spôsobom. Neprimeranou a odporujúcou dobrým mravom je taká výška dohodnutých úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26.4.2012 sp.zn. 5Cbo/26/2011).

Vychádzajúc z vyššie uvedeného sa preto odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že dohodnutá výška zmenkového úroku 91,25% ročne podstatne prevyšuje úrokovú mieru obvyklú z praxe peňažných ústavov v čase vystavenia zmenky, kedy úrokové sadzby boli nižšie ako 14% ročne pri spotrebiteľských úveroch a ostatných úveroch pre domácnosti poskytované bankami. Z uvedeného dôvodu je dohoda o zmenkovom úroku v rozpore s dobrými mravmi a ako celok neplatná podľa § 39 OZ.

Táto dohoda tvorí nedeliteľný celok a nemožno ju oddeliť tak, ako to má na mysli § 41 Občianskeho zákonníka, a teda určiť za neplatnú len tú časť dohody, ktorú vzhľadom na výšku dohodnutých úrokov považuje súd za neprimeranú, a v prevyšujúcej časti priznať zmenkový úrok. Z neplatnej dohody totiž nie je možné priznať žiadne plnenie.

Na základe uvedeného bol rozsudok ako vecne správny v napadnutej časti potvrdený (§ 219 ods. 1 O.s.p.).

O trovách odvolacieho bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1 s použitím § 142 os. 1 O.s.p. tak, že právo na ich náhradu má v odvolacom konaní úspešný žalovaný. Žalovaný si ich náhradu neuplatnil (ani mu žiadne nevznikli) preto mu neboli priznané.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.